

men vi finder i stedet, at der skal lægges pres på Tyrkiet i Europarådet, hvor menneskerettighedsspørgsmål løbende drøftes, i NATO, hvor Tyrkiet er en af vore allierede partnere, og i EU, hvor en handels- og samarbejdsaftale er indgået som forløber for etableringen af den fælles toldunion. Vi ser gerne, at den planlagte toldunion stilles i bero, indtil de tyrkiske styrker er trukket helt tilbage, og samtidig ser vi gerne, at al våbeneksport til Tyrkiet stoppes her og nu.

Også i denne sammenhæng må vi fra dansk side opfordre parterne til at optage forhandlinger, men en egentlig isolation af Tyrkiet vil vi altså fraråde. Det er netop det internationale samarbejde, der kan medvirke til skabelsen af en fredelig løsning.

Derfor en afvisning af beslutningsforslaget fra vores side.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu skal Enhedslistens forslag jo ikke forstås på den måde, at vi ønsker, at Tyrkiet skal isoleres, så der ikke skal snakkes med Tyrkiet. Tværtimod skal der da snakkes med Tyrkiet, men der ligger jo ganske bestemte overvejelser bag det begreb, der hedder kritisk dialog, som betyder, at man snakker og nogle gange snakker kritisk, men at man absolut intet gør for at vise, at man i virkeligheden er uenig i det, der foregår.

Der var en ting i den socialdemokratiske ordførers indlæg, jeg ikke helt forstod. Det hed sig, at der var behov for, at der også inde i Tyrkiet foregik en dialog. Det er vi da fuldstændig enige i fra Enhedslistens side. Vi er da også fuldstændig enige i, at det kurdiske problem ikke kan løses med vold. Derfor har vi selvfølgelig også bidt særlig meget mærke i, at PKK's formand i øvrigt over for socialdemokraten Lasse Budtz gentagne gange har foreslået, at der blev en forhandling, og at man uden betingelser satte sig til forhandlingsbordet og diskuterede med PKK og den tyrkiske regering, noget, som den tyrkiske regering fuldstændig har afvist. Så vi må altså konstatere, at det er den tyrkiske regering, som nægter at føre en dialog.

Til sidst vil jeg godt direkte spørge den socialdemokratiske ordfører: Forslagene om et stop for våbeneksport til Tyrkiet og forslaget om, at vi ikke skal have gennemført EU-toldunionen med Tyrkiet, før menneskerettighedssituationen er i orden, er det nogle forslag, vi kan forvente kommer fra Socialdemokratiet i denne samling? Er det forslag, der konkret er på bor-

det, eller er det mere sådan nogle meget løse overvejelser, man gør sig i Socialdemokratiet?

Knud Enggaard (V):

Enhedslisten har fremsat dette beslutningsforslag, hvor man skriver:

»... at bringe den kritiske dialog med Tyrkiet til ophør og i stedet...«.

Det refererer altså til den dialog, der just har været, hvor jeg egentlig mener, at hr. Søren Søndergaard burde læse teksten i sit eget hurtigt skrevne forslag, for hvis det kan misforstås, som det foreligger, vil andre i offentligheden også kunne misforstå det, og derfor ville en klargøring af teksten i givet fald have været en fordel.

Også Venstre betragter situationen omkring Tyrkiet – det kurdiske mindretal og begivenhederne i det nordlige Irak – med betydelig bekymring og alvor. Jeg mener, at det for det internationale samfund er overordentligt vigtigt, at en sådan situation kan vendes i en gunstig retning, men jeg ser intet alternativ til den kritiske dialog. Jeg slutter mig til ministerens formulering i disse spørgsmål.

Specielt i dette vigtige område på kanten mellem Europa og Asien er der brug for en stabiliserende effekt for udviklingen i Tyrkiet. Vi har brug for, at dette område ikke forskydes væk fra det område, som de europæiske lande har et fornuftigt samarbejde og en dialog med, til en større indflydelse for de områder, som findes øst for Tyrkiet, og hvor tendensen i forvejen efter mit skøn kan tolkes i retning af, at der kunne være ønsker om at udvikle et område, som havde en selvstændig indflydelse i verdenspolitikken, men det ville efter mit skøn ikke være i europæisk interesse. Det gælder også de organisationer, som Danmark og Tyrkiet er medlemmer af, at en kritisk dialog fortsat er løsningen, og jeg er ganske enig med ministeren i den formulering, som han her anlagde.

Spørgsmålet om eventuelt at tage initiativer til et forbud mod eksport af den ene eller den anden kategori blev nu bragt ind i debatten. Jeg har ikke i farten kunnet læse det i selve forslaget og må sige, at det i hvert fald ikke er i overensstemmelse med forslagets tekst, men derfor er det da selvfølgelig spørgsmål, som indgår i debatten under det videre forløb.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu nåede den socialdemokratiske ordfører ikke at trænge sig på for at besvare mit spørgsmål.